הגדה של פסח

דגניה ב׳

תש״י

שנה שלישית למדינת ישראל

הגדה של פסח

דגניה ב׳

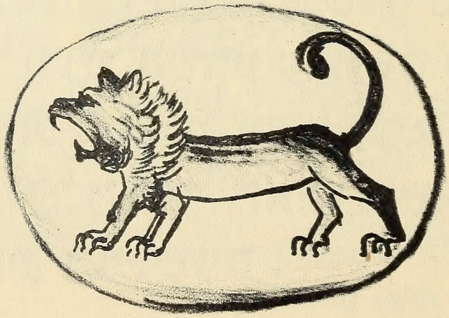
תש״י

שנה שלישית למדינת ישראל

מודפס על ידי מולטיליטר-אופסט
אצל "מפעיל" בע"מ
תל-אביב

כָּל עוֹד בַּלֵּבָב פְּנִימָה
נֶפֶשׁ יְהוּדִי הוֹמִיָּה
וּלְפַאֲתֵי מִזְרָח קָדִימָה
עַיִן לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה.

עוֹד לֹא אָבְדָה תִקְוָתֵנוּ
הַתִּקְוָה שְׁנוֹת אַלְפַּיִם
לִהְיוֹת עַם חָפְשִׁי בְּאַרְצֵנוּ
אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלָיִם.



בארץ ישראל



קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכ־תית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל אנ־שיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי.

לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו ולא חדל מתפילה ומתקוה לשוב אל ארצו ולחדש בתוכה את חרותו המדינית.

מתוך קשר היסטורי ומסורתי חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחז במולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמוניהם, חלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים והקימו ישוב גדל והולך, השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקדמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית:

מתוך מגילת העצמאות

יְפֵה־נוֹף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל קִרְיָה לְמֶלֶךְ רָב
לָךְ נִכְסְפָה נַפְשִׁי מִפַּאֲתֵי מַעֲרָב.

הֲמוֹן רַחֲמַי נִכְמָר כִּי אֶזְכְּרָה קֶדֶם
כְּבוֹדֵךְ אֲשֶׁר גָּלָה וְנָוֵךְ אֲשֶׁר חָרָב.

וּמִי יִתְּנֵנִי עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים
עַד אֲרַוֶּה בְדִמְעָתִי עֲפָרֵךְ וְיִתְעָרָב.

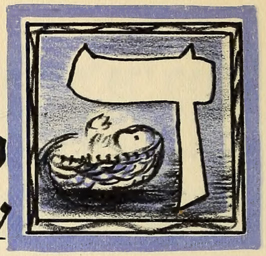
דְּרַשְׁתִּיךְ וְאִם מַלְכֵּךְ אֵין בָּךְ וְאִם בִּמְקוֹם
צֳרִי גִלְעָדֵךְ נָחָשׁ שָׂרָף וְגַם עַקְרָב.

הֲלֹא אֶת אֲבָנַיִךְ אֲחוֹנֵן וַאֲשַׁקֵּם
וְטַעַם רְגָבַיִךְ לְפִי מִדְּבַשׁ יֶעֱרַב.



בליל זה

לֵיל הִתְקַדֵּשׁ הֶחָג־
חַג הַחֵרוּת וְהָאָבִיב
נִתְכַּנֵּס כֻּלָּנוּ עַל זְקֵנֵינוּ
וְטַפֵּנוּ עַל נְעוּרֵינוּ וְעַל
יְדִידֵינוּ כָּל הַמִּשְׁפָּחָה
כָּל הָעֵדָה־
כָּל הַקְּבוּצָה.



וּמָם שָׁטָה תֵּיבָה קְטַנָּה
עַל הַיְאוֹר הַזָּךְ.
וּבַתֵּיבָה מֹשֶׁה קָטָן
יֶלֶד יָפֶה רַךְ.

וּמִמַּעַל כִּפַּת תְּכֵלֶת
סָבִיב שׁוֹקֵט הַיְאוֹר.
וּמִמַּעַל שֶׁמֶשׁ אָבִיב
שׁוֹפֵךְ הַרְבֵּה אוֹר.

הַס כָּל גַּל הַס כָּל תְּנוּעָה
מֹשֶׁה קָטָן שָׁט.
לֹא יָמוּת חָיֹה יִחְיֶה
מֹשֶׁה זֶה הַקָּט.

וְטוֹב הַיְאוֹר וְאֵינוֹ קָשֶׁה
כְּלֵב פַּרְעֹה הָרַע.
מֹשֶׁה יִחְיֶה יִגְדַּל מֹשֶׁה
דְּרוֹר לְעַמּוֹ יִקְרָא.

נברך

על הגפן ועל פרי הגפן ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה · טובה ורחבה שהנחלת לאבותינו ולנו לאכל מפריה ולשבוע מטובה·

נברך

על אשר נגאלנו והגענו ללילה הזה לשמח בו ולגיל בו ולהסב בו׃ יחדיו· כן נגיע למועדים ולרגלים הבאים לקראתנו בשלום · שמחים בבנין וששים בעבודה ונשיר שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו·

ברוך

אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו · ותתן לנו יי אלהינו באהבה (שבתות למנוחה) מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון · את־יום (השבת הזה ואת־יום) חג המצות הזה זמן חרותנו מקרא־קדש זכר ליציאת מצרים· כי־בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים · (ושבת) ומועדי קדשך (באהבה וברצון) בשמחה ובששון הנחלתנו · ברוך אתה יי מקדש (השבת ו) ישראל והזמנים·

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:



טובלין
פעם
ראשונה

הא

ואוכלין
פחות
מכזית

לחמָא עַנְיָא די אֲכַלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא
דמִצְרַיִם ·כָּל דִכְפִין יֵיתֵי וְיֵכוֹל·כָּל דִצְרִיךְ יֵיתֵי
וְיִפְסַח הָשַׁתָּא הָכָא ·וּמֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אַךְ
הָכָא וְהָכָא · הָשַׁתָּא אַךְ אָנוּ בְּנֵי־חוֹרִין·
לַשָּׁנָה הַבָּאָה כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי חוֹרִין :

מה

נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת·

שבכל־הלילות אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה·
הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה·

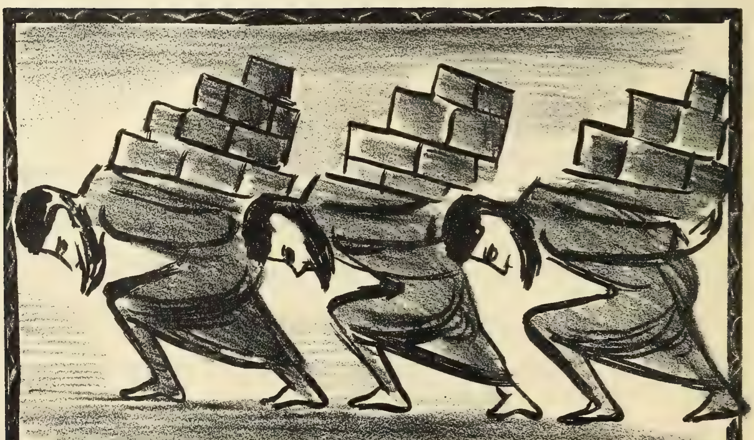
שבכל־הלילות אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת·
הַלַּיְלָה הַזֶּה מָרוֹר·

שבכל־הלילות אֵין אָנוּ מַטְבִּילִין אֲפִלּוּ
פַּעַם אַחַת·הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים·

שבכל־הלילות אֵין אָנוּ הַיְלָדִים אוֹכְלִין
אִתְּכֶם מְסֻבִּין·הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין:

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם

וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ
נְטוּיָה · וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי
בָנֵינוּ מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם:
וַאֲפִלּוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים כֻּלָּנוּ
זְקֵנִים כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה · מִצְוָה עָלֵינוּ
לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם · וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח:



עבדים היינו לפרעה במצרים, עבדים היינו בכל גלויות העולם. וכאז כן עתה הוצאנו ביד חזקה ובזרוע נטויה.

המאורע של יציאת מצרים ושיבת ציון מתחדש מדי פעם בחיי האומה כי נצחי הקשר של עם ישראל עם ארץ ישראל:

בזמן הרחוק ההוא, כשאבותינו ישבו בארצם, היה העם חוגג את החג בעלית המונים לירושלים, מתוך הרגשה מלאה של חרות, מתוך קשר בל ינתק עם אדמתו. זה היה חג החרות האביב והפריחה:

לא כן, כשהעם גורש מארצו. במשך אלפים שנה היתה ירושלים חלום רחוק. בכתלי ביתו של כל אחד, לפעמים בצנעה ובהסתר, תחת לחץ רדיפות בתוך סכנת עלילת דם - היו אבותינו חוגגים את החג במשך אלפי שנות גלות: בתוך ים של דם ודמעות ידעו אבותינו להעלות בלילה זה את זכר יציאת מצרים, כאות וכסמל של שחרור עצמי, יציאה מעבדות לחרות, מעון לשמחה, מאבל ליום טוב, מאפלה לאור גדול ומשעבוד לגאולה:

דרוש היה כח חיים כביר, אמונה לוהטת, בשביל לשמר במשך אלפים שנה את זכר ירושלים וליחל תמיד ובכל רגע לביאת המשיח. האמונה הזאת היא שעמדה לאבותינו ולנו, שבכל דור ודור קמים עלינו לכלותינו ואנחנו ניצלים מידם. נקדש את זכר אבותינו ואחינו, שנענו, נשדדו, נאנסו ונרצחו בכל גלויות העולם:

בדורנו הושמדו מתחת שמי ״ מליונים של
אחינו. יד רשעה סגרה את שערי הארץ בפני ז
שרידי עמנו והושטה לגזול את אם האדמה מן העם
שזה עתה התחיל לשוב לחיקה. מדינות ערב קמו
עלינו לכלותנו, להחריב את ישובינו, לאבדנו ולהש־
מידנו. אך הסנה בוער ואיננו אוכל: קמו ז
שרידי עמנו וחתרו בספינות וסירות תועות לחופי הארץ
קמנו כולנו כאיש אחד עם נשקנו בידינו להתגונן, להה־
דף את האויב, לקיים את החפש ולהקים את עצמ־
אות העם בארצנו: בשדות הקרב נפלו אלפי
לוחמים, ביניהם בנינו ואחינו, אך על דמם של
גבורינו וקדושנו בונה העם את מדינת ישראל.
התגשמה התקוה בת אלפים שנה. זכינו להיות
בין מגשימיה:
עקרנו את עצמנו מארצות הגולה. שבנו לאר־
צנו, חזרנו לעבודת האדמה, נדבך אחרי נדבך
בנינו את ישובינו, יצרנו חיים חדשים וחברה חד־
שה ובבוא היום הגדול של המלחמה על גאול־
תנו השלמה עמדנו מעטים מול המוני הצוררים,
ואתנו היה הנצחון:
לפיכך עומדים אנו קוממיות וחוגגים את
חגנו בצבור הרחב של הקבוצה לא כזכרון
היסטורי בלבד, כי אם כחג שלנו, חג עליתנו,
גאולתנו ונצחוננו:



בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן
עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין
בִּבְנֵי בְרַק וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם
כָּל אוֹתוֹ לַיְלָה עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם
וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת
שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית:

אמר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן
עֲזַרְיָה· הֲרֵי אֲנִי כְּבֶן
שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא
זָכִיתִי שֶׁתֵּאָמֵר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּלֵּילוֹת
עַד שֶׁדְּרָשָׁהּ בֶּן זוֹמָא· שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טז, ג) לְמַעַן
תִּזְכּוֹר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ · יְמֵי חַיֶּיךָ הַיָּמִים · כֹּל
יְמֵי חַיֶּיךָ הַלֵּילוֹת · וַחֲכָמִים אוֹמְרִים ·

יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה · כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהָבִיא
לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ ·

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ
וְלָנוּ · שֶׁלֹּא אֶחָד
בִּלְבַד עָמַד עָלֵינוּ
לְכַלּוֹתֵנוּ אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים
עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ · וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם :

וַיָּרֵעוּ אוֹתָנוּ הַמִּצְרִים
וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ
עֲבוֹדָה קָשָׁה : וַיָּרֵעוּ
אֹתָנוּ הַמִּצְרִים · כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות א, י) הָבָה
נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה
מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם
בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ : וַיְעַנּוּנוּ · כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר (שמות א, יא) וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן
עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה
אֶת־פִּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס : וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ
עֲבוֹדָה קָשָׁה · כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות א, יג) וַיַּעֲבִדוּ
מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ :

וַיּוֹצִאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם

בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדוֹל וּבְאֹתוֹת
וּבְמֹפְתִים:

וַיּוֹצִאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם

לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ· וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף· וְלֹא עַל יְדֵי
שָׁלִיחַ· אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ·
שֶׁנֶּאֱמַר וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה
וְהִכֵּיתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד
בְּהֵמָה וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי
יְיָ: וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ:
וְהִכֵּיתִי כָל־בְּכוֹר אֲנִי וְלֹא שָׂרָף · וּבְכָל־אֱלֹהֵי
מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים· אֲנִי וְלֹא הַשָּׁלִיחַ· אֲנִי
יְיָ· אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר:

בְּיָד חֲזָקָה · זוֹ הַדֶּבֶר·
וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה· זוֹ הַחֶרֶב·
וּבְמֹרָא גָּדוֹל· זֶה גִלּוּי שְׁכִינָה·
וּבְאֹתוֹת· זֶה הַמַּטֶּה·
וּבְמֹפְתִים · זֶה הַדָּם·

כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (יואל ג׳ ג׳) וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ דָּם וָאֵשׁ וְתִמְרוֹת עָשָׁן:

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם
לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ
הוּא יָצָא מִמִּצְרָיִם ·
שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג,ח) וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר
בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם · לֹא
אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבַד גָּאַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא ·
אֶלָּא אַף אוֹתָנוּ גָּאַל עִמָּהֶם · שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ו,כג)
וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ לָתֶת
לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵינוּ:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת
לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ לְפָאֵר
לְרוֹמֵם לְהַדֵּר וּלְקַלֵּס
לְמִי שֶׁעָשָׂה לָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלֶּה וְהוֹצִיאָנוּ
מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה מֵאֵבֶל לְיוֹם
טוֹב וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה
וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה

הַלְלוּיָהּ

הַלְלוּיָהּ

הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ
הַלְלוּ אֶת־
שֵׁם יְיָ: יְהִי
שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח־
שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל־
כָּל גּוֹיִם יְיָ עַל־הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כַּייָ אֱלֹהֵינוּ
הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת: הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ: מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים
אֶבְיוֹן: לְהוֹשִׁיבִי עִם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ:
מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה
הַלְלוּיָהּ:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם



בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז: הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ
יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב
לְאָחוֹר: הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן:

מַה־לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר:
הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן:
מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב:
הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם־מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ־מָיִם:



טובלין
פעם
שניה



בָּרוּךְ הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד
וּבְרַחֲמִים הוּא נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר: וּבְטוּבוֹ
הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאַל יֶחְסַר לָנוּ מָזוֹן
לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הוּא זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל וּמֵכִין מָזוֹן
לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא:
רַחֵם נָא עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ
וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד
מְשִׁיחֶךָ: וְנָא אַל תַּצְרִיכֵנוּ לֹא לִידֵי מַתְּנַת
בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם כִּי אִם לְיָדְךָ
הַמְּלֵאָה הַפְּתוּחָה הַגְּדוּשָׁה וְהָרְחָבָה שֶׁלֹּא
נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם לְעוֹלָם וָעֶד:



הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּרָכָה מְרֻבָּה בַּבַּיִת
הַזֶּה וְעַל שֻׁלְחָן זֶה שֶׁאָכַלְנוּ מֵעָלָיו:
הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא
זָכוּר לַטּוֹב וִיבַשֶּׂר לָנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת
וְנֶחָמוֹת:



הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הוֹרֵינוּ חֲבֵרֵינוּ
וְאוֹרְחֵינוּ אוֹתָנוּ וְכָל אֲשֶׁר לָנוּ כְּמוֹ
שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב
בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ כֻּלָּנוּ יַחַד
בִּבְרָכָה שְׁלֵמָה וְנֹאמַר אָמֵן:



הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר
אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד׃ אֲנִי
אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל־הָאָדָם כֹּזֵב׃

פִּתְחוּ

לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק
אָבֹא־בָם אוֹדֶה יָהּ:
זֶה־הַשַּׁעַר לַיְיָ
צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ:
אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי
וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה: אודך...

אֶבֶן

מָאֲסוּ הַבּוֹנִים
הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה: אבן...
מֵאֵת יְיָ הָיְתָה זֹּאת
הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ: מאת...
זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ
*נִשְׂמְחָה וְנָגִילָה בוֹ: זה...

* קרא: נגילה ונשמחה בו

שפך

חמתך על הגוים
אשר לא ידעוך ועל
הממלכות אשר
בשמך לא קראו:
כי אכל את יעקב
ואת נוהו השמו:
שפוך עליהם זעמך
וחרון אפך ישיגם
תרדף באף ותשמידם
מתחת שמי יי:



ויהי בחצי הלילה:

אז רוב נסים הפלאת בלילה:
בראש אשמורות הלילה:
גר צדק נצחתו כנחלק לו לילה: אברהם

ויהי בחצי הלילה:

דנת מלך גרר בחלום הלילה: אבימלך
הפחדת ארמי באמש לילה: לבן
וישראל ישר למלאך ויוכל לו לילה: יעקב

ויהי בחצי הלילה:

זרע בכורי פתרוס מחצת בחצי הלילה: מצרים
חילם לא מצאו בקומם לילה: מצרים
טסת נגיד חרושת סלית בכוכבי לילה: סיסרא

ויהי בחצי הלילה:

יעץ מחרף לנופף אווי הובשת פגריו בלילה: סנחריב
כרע בל ומציבו באישון לילה: בלשאצר
לאיש חמודות נגלה רז חזות לילה: דניאל

ויהי בחצי הלילה:

משתכר בכלי קדש נהרג בו בלילה: בלשאצר
נושע מבור אריות פותר בעתותי לילה: דניאל
שנאה נטר אגגי וכתב ספרים בלילה: המן

ויהי בחצי הלילה:

עוררת נצחך עליו בנדד שנת לילה: אחשורוש
פורה תדרוך לשומר מה מלילה: ישע' סג,סג.
צרח כשומר ושח אתא בקר וגם לילה: אדום

ויהי בחצי הלילה:

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה:
רָם הוֹדַע כִּי לְךָ יוֹם אַף לְךָ לַיְלָה:
שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה:
תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֶשְׁכַת לַיְלָה:

ויהי בחצי הלילה:



יום ליבשה נהפכו מצולים
שירה חדשה שבחו גאולים:

דגלי כן תרים על הנשארים
ותלקט נפזרים כמלקט שבלים:

ושוב שנית לקדשה ואל תוסף לגרשה
והעלה אור שמשה ונסו הצללים:

חסל

סדור פסח כהלכתו. ככל משפטו וחקתו:
כאשר זכינו לסדר אותו. כן נזכה לעשותו:
זך שוכן מעונה. קומם קהל מי מנה:
קרב נהל נטעי כנה. פדוים לציון ברנה:

לשנה הבאה
בירושלים הבנויה

שִׁיר הַשִּׁירִים



אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה: יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־
טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן: לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן
תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל־כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ: מָשְׁכֵנִי
אַחֲרֶיךָ נָּרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה
וְנִשְׂמְחָה בָּךְ נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים
אֲהֵבוּךָ: שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלָיִם
כְּאָהֳלֵי קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה: אַל־תִּרְאוּנִי
שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי
אִמִּי נִחֲרוּ־בִי שָׂמֻנִי נֹטֵרָה אֶת־הַכְּרָמִים
כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי: הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה
נַפְשִׁי אֵיכָה תַרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם שַׁלָּמָה אֶהְיֶה
כְּעֹטְיָה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ: אִם לֹא תֵדְעִי לָךְ
הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת
גְּדִיֹּתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים: לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי
פַרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי: נָאווּ לְחָיַיִךְ בַּתּוֹרִים
צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים: תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָּךְ
עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף: עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ



נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ׃ צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי בֵּין
שָׁדַי יָלִין׃ אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי
עֵין גֶּדִי׃ הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ
יוֹנִים׃ הִנְּךָ יָפֶה דוֹדִי אַף נָעִים אַף עַרְשֵׂנוּ
רַעֲנָנָה׃ קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים רַחִיטֵנוּ בְּרוֹתִים׃

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים׃
כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת׃
כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ
חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי׃
הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה׃
סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי
חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי׃ שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי
וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃ הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
יְרוּשָׁלַםִ בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה
אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה
עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא
מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת׃
דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים הִנֵּה
זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת
מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים׃ עָנָה דוֹדִי וְאָמַר
לִי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ׃ כִּי־
הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ׃
הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ׃ הַתְּאֵנָה
חָנְטָה פַגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ

קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ: יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי
הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי אֶת־
מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִנִי אֶת־קוֹלֵךְ כִּי־קוֹלֵךְ
עָרֵב וּמַרְאֵיךְ נָאוֶה: אֶחֱזוּ לָנוּ שֻׁעָלִים
שֻׁעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ
סְמָדַר: דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים:
עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה־
לְךָ דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל־
הָרֵי בָתֶר:





אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי
לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנַּחַל
לִרְאוֹת הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן
הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים.

לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה
נָלִינָה בַּכְּפָרִים נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים.
נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן
פִּתַּח הַסְּמָדַר.

עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן
הָפִיחִי גַנִּי יִזְּלוּ בְשָׂמָיו
יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ
וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו.



כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה ·

אַדִּיר בִּמְלוּכָה · בָּחוּר כַּהֲלָכָה · גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ ·
לְךָ וּלְךָ · לְךָ כִּי לְךָ · לְךָ אַף לְךָ · לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה :

כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה ·

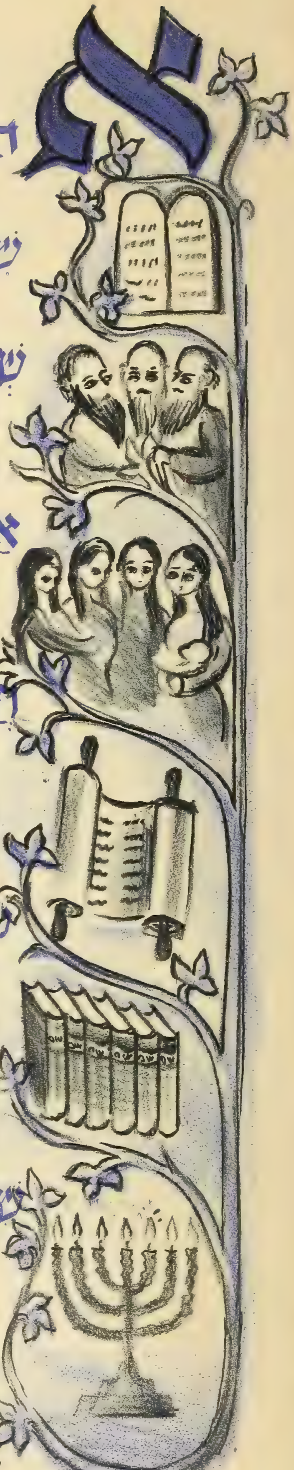
דָּגוּל בִּמְלוּכָה · הָדוּר כַּהֲלָכָה · וָתִיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ · לְךָ וּלְךָ....
זַכַּאי בִּמְלוּכָה · חָסִין כַּהֲלָכָה · טַפְסְרָיו יֹאמְרוּ לוֹ · לְךָ וּלְךָ...
יָחִיד בִּמְלוּכָה · כַּבִּיר כַּהֲלָכָה · לִמּוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ · לְךָ וּלְךָ..
מָרוֹם בִּמְלוּכָה · נוֹרָא כַּהֲלָכָה · סְבִיבָיו יֹאמְרוּ לוֹ · לְךָ וּלְךָ..
עָנָיו בִּמְלוּכָה · פּוֹדֶה כַּהֲלָכָה · צַדִּיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ · לְךָ וּלְךָ..
קָדוֹשׁ בִּמְלוּכָה · רַחוּם כַּהֲלָכָה · שִׁנְאַנָּיו יֹאמְרוּ לוֹ · לְךָ וּלְךָ..
תַּקִּיף בִּמְלוּכָה · תּוֹמֵךְ כַּהֲלָכָה · תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ ·
לְךָ וּלְךָ · לְךָ כִּי לְךָ · לְךָ אַף לְךָ · לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה :

כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה ·

אַדִּיר הוּא · יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב · בִּמְהֵרָה · בִּמְהֵרָה ·
בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב · אֵל בְּנֵה · אֵל בְּנֵה · בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב :

בָּחוּר הוּא · גָּדוֹל הוּא · דָּגוּל הוּא ·
הָדוּר הוּא · וָתִיק הוּא · זַכַּאי הוּא ·
חָסִיד הוּא · טָהוֹר הוּא · יָחִיד הוּא ·
כַּבִּיר הוּא · לָמוּד הוּא · מֶלֶךְ הוּא ·
נָאוֹר הוּא · סַגִּיב הוּא · עִזּוּז הוּא ·
פּוֹדֶה הוּא · צַדִּיק הוּא · קָדוֹשׁ הוּא ·
רַחוּם הוּא · שַׁדַּי הוּא · תַּקִּיף הוּא ·

יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב · בִּמְהֵרָה · בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ
בְּקָרוֹב · אֵל בְּנֵה · אֵל בְּנֵה · בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב :



אֶחָד מִי יוֹדֵעַ · אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ · אֶחָד
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ · שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ · שְׁנַיִם
לֻחוֹת הַבְּרִית · אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁלשָׁה מִי יוֹדֵעַ · שְׁלשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ · שְׁלשָׁה
אָבוֹת · שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית · אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ · אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ · אַרְבַּע
אִמָּהוֹת · שְׁלשָׁה אָבוֹת · שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית ·
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ · חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ · חֲמִשָּׁה
חֻמְשֵׁי תוֹרָה · אַרְבַּע אִמָּהוֹת · שְׁלשָׁה
אָבוֹת · שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית · אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שִׁשָּׁה מִי יוֹדֵעַ · שִׁשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ · שִׁשָּׁה
סִדְרֵי מִשְׁנָה · חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה ·
אַרְבַּע אִמָּהוֹת · שְׁלשָׁה אָבוֹת · שְׁנֵי
לֻחוֹת הַבְּרִית · אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ:

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ · שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ · שִׁבְעָה
יְמֵי שַׁבְּתָא · שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה · חֲמִשָּׁה
חֻמְשֵׁי תוֹרָה · אַרְבַּע אִמָּהוֹת · שְׁלשָׁה
אָבוֹת · שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית · אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

חד גדיא

חַד גַּדְיָא:

דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא שֻׁנְרָא · וְאָכַל לְגַדְיָא · דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא כַלְבָּא · וְנָשַׁךְ לְשֻׁנְרָא · דְּאָכַל לְגַדְיָא · דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא חוּטְרָא · וְהִכָּה לְכַלְבָּא · דְּנָשַׁךְ לְשֻׁנְרָא · דְּאָכַל לְגַדְיָא · דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא נוּרָא · וְשָׂרַף לְחוּטְרָא · דְּהִכָּה לְכַלְבָּא · דְּנָשַׁךְ לְשֻׁנְרָא · דְּאָכַל לְגַדְיָא · דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא מַיָּא · וְכָבָה לְנוּרָא · דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא · דְּהִכָּה לְכַלְבָּא · דְּנָשַׁךְ לְשֻׁנְרָא · דְּאָכַל לְגַדְיָא · דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא · חַד גַּדְיָא:





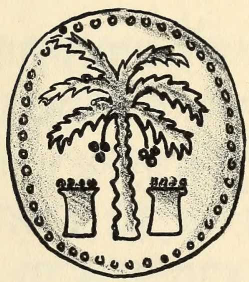
וְאָתָא תוֹרָא · וְשָׁתָא לְמַיָּא · דְּכָבָה
לְנוּרָא · דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא · דְּהִכָּה לְכַלְבָּא ·
דְּנָשַׁךְ לְשֻׁנְרָא · דְּאָכַל לְגַדְיָא · דִּזְבַן
אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא הַשּׁוֹחֵט · וְשָׁחַט לְתוֹרָא · דְּשָׁתָא
לְמַיָּא · דְּכָבָה לְנוּרָא · דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא · דְּהִכָּה
לְכַלְבָּא · דְּנָשַׁךְ לְשֻׁנְרָא · דְּאָכַל לְגַדְיָא ·
דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת · וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט ·
דְּשָׁחַט לְתוֹרָא · דְּשָׁתָא לְמַיָּא · דְּכָבָה
לְנוּרָא · דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא · דְּהִכָּה לְכַלְבָּא ·
דְּנָשַׁךְ לְשֻׁנְרָא · דְּאָכַל לְגַדְיָא · דִּזְבַן
אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא · וְשָׁחַט
לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת · דְּשָׁחַט לְשׁוֹחֵט · דְּשָׁחַט
לְתוֹרָא · דְּשָׁתָא לְמַיָּא · דְּכָבָה לְנוּרָא ·
דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא · דְּהִכָּה לְכַלְבָּא ·
דְּנָשַׁךְ לְשֻׁנְרָא · דְּאָכַל לְגַדְיָא · דִּזְבַן
אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא

חד גדיא



כתובה ומצוירת בידי יהודית ילין
ירושלים